

Határ Győző

ÁLLADALOM ÉS TÁRSASÁG

Srapnelszilánkok

Szükség-utópia

*(Újsághír: N. községben, ládában le-
szögezve száznál több hímvestzőre ta-
láltak. Sem a hímvestzőkből, sem a le-
metszett herezacskókból nem lehetett
megállapítani, hogy szerb, horvát
avagy bosnyák hímvestzők, ill. here-
zacskók voltak-e.)*

A *Pax Romana* idején, a birodalom hatalmas tetőzése harmadfél évszázadában az annalesek feljegyzései szerint nemegyszer jelentek meg messzi barbár törzsek követői a Fórumon, hogy a Szenátus elé terjesszék kérésüket: hazájuk felvételét/bekebelezését a Római Birodalomba. Tudunk róluk más forrásokból is, s napnál világosabb, hogy nem cifra komédiásokkal megjátszatott, alkalmi diadalmenetbe beiktatott „közjátékról” van szó: emisszáriusok voltak, akik tolmácsolva hazájuk óhaját, törték a latint

mert megirigyelték, amit szomszédaik élveztek, és maguk is megkivánták a beneficiumokat, ami az adófizetőnek kijár. Róma védelmének kiterjesztését hazájuk határaitra. A római utakat. Róma jogtisztelő közszellemét – jogalkotását. Közigazgatását, közbiztonságát utakon, városokban. Tanácsstermeit – bazilikáit. Szakértelmét, mestereibereit. Meg hallgatógó megértését, minden téren érvényesülő toleranciáját. Civilizációját.

Még ha a harmadfél évszázad nem volt is igaz, s ebből a történelmi diadaliból csupán az enyészpont feltündöklése ragyog ránk olyan szemvakító fénnel: ha csak száz, ha csak ötven évre volt igaz – akkor is

az eszménykép érvénye, univerzalizása mindmáig a szemünkbe tűz.

Mit ér hát, a múltak történelmi szakításában mit ér az ezredforduló „víványa” a világtérkép apróra töredezésében: mit, a nemzeti/törzsi sovinizmusok fellángolása?

Kontinensről kontinensre végigkövethetjük ezt a futótűzet

balkanizálódás. Bomlás. A cement kipuhulása, az alapok kavicsokra romladozása garmadával keletkeztek az életképtelen törpeállamok, amelyek hörccsöglegkű féltékenységgel őrzik kétes értékű, gyanús vagy imaginárius „kincseiket”: „gyökereiket” – „önazonosságukat”. A tacitusi prognózis...?!

A barbárság újrafelfedezése. Megimádása. A totemoszlopnak a más identitású emberáldozatból semmi se drága

az interregnum „gépesített” átértékelése: olyan ököljog, ahol közel az idő, és megjelennek az atombanditák

foglalul ejtett, túsul tartott városok sarcolása/zsarolása, égése, „életformává” rombolása. Pincék, szükségóvóhelyek telitalálata, kórházak szitává lövése. A gazda gazdát cserél: ezek rongyobcsokoros csürhébe terelése, elhajtása – kicsapása

gazdátlan népiértások, megtorlatlan tömegbüntények
földönfutó kisnemzetek beletörődése a kisleföldönfutásba – lassú kiselhullása. Kompromittált egyházak, szepegő papság; megváltók és szent könyvek megszegyenülése
hiénakacagásra emlékeztető gazdátlan zokogás nem tudni, honnan, nem tudni, hová

egy ponton túl a balkanizált kontinensen, az életképtelen törpeállamoknak az abahagyhatatlan háborúba belefáradt romvidékén a rom lelkek kezdik megvágyni a *Jó Gonoszt*

a nyomorékállamok, az operettdiktatúrák, a karikatúrademokráciák megszülik, létrehívják és magukra csábítják az új Univerzális Államot, amely máris ott van keletkezésében bennük/velük/körülöttük, valamely nagy, sokszorta nagyobb nyelvi-etnikai egység erőközpontjában

másodrendű kérdés, hogy a befolyásövezetből hogyan lesz szoros érdekszféra, az érdekszövetségből katonai egységek vendégeskedése/odalátogatása/ottfelejtkezése: megszállás. Az új Univerzális Állam szecsává aprítja az egykori hulladékállamokat, a törzsi sovinizmusok dohogva visszafulladnak a földbe, az újrafeltalált-de-lóhalálában-elfelejtett barbársággal egyetemben, a felvonulások rájuk döngölik a földet

(holtukban is keservesen fel-felszortyognak: csemetéik szédületes, gyorsított feledekenysége kétségbe ejti lelkük lidércét)

az Univerzális Állam bevezeti a kötelező közbiztonságot. Elrendeli az atomterroristák hullájának beszolgáltatását dúsitott fegyvereikkel/urániumtartalékaikkal egyetemben; az építési láz, a helyreállítások második nemzedéke értetlenül forgatja sovinizta/fundamentalista törzsi őseinek sár és dágvány alól mentett ódon daguerrotyp-albumát – hogy a tömegsírok, a tömegmészárlások, lincselés, népharag, haláltábor és népiértő fegyverek körülüstölése/megáldása: az a vérzivataros három évtized mire volt jó? mi volt az értelme? De – mi abban a felháborító, hogy unokáinkban, a gyalázatosokban, a Haza hűlt helye napirendre tér fölötte, s nem kutatja többé – – –

– – – Hol késsel, Világállam?

Egyesült Nemzetek! Annak lidérce ráült-e álmaidokra, feléreztek-e, hogy annak a *nucleusa* vagytok...?!

Nagyhatalmak! Mikor helyezitek át szuverenitástok nagyobbik felét ebbe a *nucleusba*? Mikor költöztetitek külügyminisztériumaitokat, mikor hadügyminisztériumaitokat az ENSZ főhadiszállására? Mikor?!

– – – Jövel, Világállam! Jövel, végletes „lehetetlenség” a végszükségben
ments meg a kötésig tevéredben gázoló törpe sovinizmusok trogloditáitól
asszonygalázó sorozatleműrjaiktól
a permanens faluháború martalóc fúriáitól

Neo-ludditák

A politikusok elfojtással, eufemizmusok tömegével próbálják elhallgattatni/elkenni azt a minden nappal világosabban kibontakozó ténytet, hogy a munkanélküliség közvetlen okozója a robotika és a komputerizálás

a robotizált gépgyár és a mindent racionalizáló komputer – ez az a két munkaeszköz, amely milliószámra fölöslegessé teszi az overallba-munkaköpenybe beöltözőket
ennek a gorombán és ügyetlenül elkendőzött társadalmi megrázkódtatásnak a lo-

gikailag helyes következménye nem a magastechnológia elítélése, nem újabb géprombolás kell legyen, hanem a „munkanélküli” státusának újjáértékelése. A „szabadidősök” státusba vétele, fizetése/eltartása. A szabadidő értékesítése/betöltése, ill. odabocsátása szabad rendelkezésre, ki-ki tetszése szerint

A politológia diadala – a demokrácia nyomorúsága (I)

A második ipari forradalom könnyen végzetessé válhat a demokráciára nézve. A kettős fenyegetés: (1) a robotika; és (2) a komputer technológia

(1) a robotika gyakorlatilag a gyártáseljárások „embermentesítését” jelenti. Bele tudja-e építeni a demokrácia a maga rendszerébe, hogy azontúl fiatalok/középfiatalok/élemedett korúak beláthatatlan tömegeit kell kirekesznie munkából/termelésből (bár a fogyasztásból soha) – gondoskodnia energiája levezetéséről, figyelmét elterelnie, elméjét-izmait foglalkoztatnia, szórakoztatnia, narkotikumellátásáról gondoskodnia milliós szám...?!

(2) ha betör a komputer invázió, a jelszó: minden otthonba komputerkonnectort a Központi Országos Főkomputer felé. Szavazótáblát mellé; a fejekbe betáplálni a politológiai szellemet, a szakértelmet, a szavazókészséget. Ellentmondást nem tűrő posztmodern igazság, hogy a komputerizált demokrácia az eszményi népuralom: nem marad ki senki, mindenki szavaz. Fölöslegessé válik a parlamenti küldöttek primitívizmusa

elvben a komputerdemokrácia eszménye a harmadfélezer éves politikai spekuláció diadala, gondolkozásunk koronáriuma; a gyakorlatban országos elálmósodás; a diktatúra Nagy Alkalma; önmaga karikatúrája. Az eszmény közönybe, feledékenységbe és közneveltségbe fullad. Vizsgáljuk meg közelebbről – – –

A politológia diadala – a demokrácia nyomorúsága (II)

A politológus elérkezett az Ígéret Földjére. Forgatgathatja-igazgathatja, jobbithatja-helyesbitheti és terelheti jobbra-balra a demokráciát. Épitheti a demokráciát. Kiküszöbölheti anomáliáit, leinthei a becsvágyó túlhajtókat, szerénységre intelmezheti önmagát és polgártársait: ne várjunk csodákat tőle, a demokrácia nem csodagépezet, induljunk meg az emberileg elérhető józan célkitűzés – az *ameliorizmus* felé.

Csakhogy a demokráciát építő/eszkábáló, gyakorlatot prédikáló, teorémákat szaporító, éljenzőket csendre intő, lehurrogókat túlharsogó politológus megfeledeznek egyről-másról. Nem ő gördít akadályokat a demokrácia megvalósulása elé: olyan akadályok ezek, amelyek a „közegben” adva vannak, s azokon a publicisztika kézzátétele nem segít.

(1) Elérkeztünk az Ígéret Földjére: semmi műszaki akadálya nincs, hogy megvalósítsuk az Elektronikus Abszolút Demokráciát. A nyomógombos szavazótáblának minden otthonban ott kell lennie, ugyanúgy, mint a vízcsapnak/szemétdobónak. Minden kérdésben, mindenkor, mindenki *maga* szavaz: „IGEN – NEM – NEM TUDOM.” Világos?

Ez az Elektronikus Abszolút Népképviselő.

Szélnek ereszteni a Parlamentet. Felszántani a helyét, és bevetni fűmaggal. Nincs

szépség „népképviselőkre”: a nap képviseli önmagát, közvetítő nélkül *maga* szavaz. Minden (volt, kegyelemben hazabocsátott) képviselő mehet haza, lehet ő is egy a millióból, neki is legyen nyomógombos szavazótáblája, s szavazhat kivilágos-kivirradtig/unásig/rogyásig, de csak mint „nép”, vagyis „direktben”, önmaga helyett.

(2) A politológus nem számol azzal, hogy nem minden állampolgár veti magát a politika szennyes hullámaiba azzal a dühödt élvezettel, ahogy a politológus teszi, ill. képzei. Meglehet, hogy mint állampolgár, nem „politikai lény” (*political animal*), sőt féltő, hogy az átlagpolgárok döntő többsége távolról sem az, álmában sem, sőtön-sőt, féltén-féltő – különösen a demokrácia építkezési fázisában – a teljes közömbbel (miként a Közömb Pártonkivüli Tömbje) és a szavazásoktól való tüntető távolmaradással fejezi ki méla undorát mindazzal szemben, amit a Politika és a Politológia képvisel

(3) De még ha valamelyest, nagy immel-ámmal mégis olyan állampolgár, hogy a politika kontroverzába berángatható, akkor is, a politológusnak nem akarózik számolnia azzal, hogy a szavazópolgár (zömmel) úgy viszonylik a napirendi kérdésekhez, mint a bornyú az újkaphoz. Megeshet, hogy csak ámul és bámul, ám ennél nem megy tovább. Tegyük fel, hogy jó esetben továbbmegy: tennők kezünket a szívünkre, és becsülnők fel, hogy az átlagpolgár mennyire szakavatott azokban a napirendi kérdésekben, amelyekben szavaznia kéne? Vajon mennyit ért az apolitikus átlagpolgár a világgazdasághoz, a piachoz, a külpolitikához, az ekológiához, tudomány- és művészetpártoláshoz? Túlzás nélkül állíthatni, hogy mind e napirendi pontokhoz az átlagpolgár (zömmel) olyan alja-seggfej, hogy hozzá képest a magára valamit adó tisztesebb seggfej valóságos arisztokrata

(a) jó esetben tehát „randomizálva” szavaz (nyomogatja a billentyűket a táblán), de fogalma sincs, mi az ő érdeke, az ország érdeke, az intézmény/szakszervezet/egyetem/bank/érdekeltség érdeke. Mégis, elmondható, hogy megnyomta a gombot, leadta szavazatát, akármilyen gyéren, elvéve, mint a csapadék, az utolsó pillanatban odarohanva, amilyen feledékeny – de leadta. Ő az a tíz százaléknál alacsonyabb maroknyi kisebbség, amely élt szavazati jogával, respektíve eleget tett állampolgári kötelességének

(b) rossz esetben viszont már rég elfelejtette, hogy van/volt ilyen állampolgári joga/kötelessége, vitathatónak tartja, hogy arra kötelezhetik, bár a vitát unja; s nemcsak hogy már évek óta sem ő, sem senki háztartásában élő nem szavaz, de házában teremtett lélek nem tudja, hol, melyik sarokban van és hogy fest az a nyomógombos szavazótábla, amely rég a falból is kilazult, és roncsait szétpüfölték a gyerekek.

(4) A politológus becikkelyezett hitbéli kánonja, hogy olyan állampolgár még nem született, aki (a) nem tartja az államiság, a politikai alkotás netovábbjának a tételes demokráciát; (b) nem értelmével, hanem ösztönei szerint szeret bandába verődni, ill. államot alkotni; (c) neki a demokrácia nem eszmény, hanem olyan nyugati importeszme, amely az ő ötezer éves politikai múltjától, államiságától, folklórjától, füstölőtől, történelmi emlékezetétől idegen. Ha mégis volna ilyen „jószág”, aki a demokráciában *per definitionem* nem találja helyét, és nem is található – az ilyen „elemek” semlegesítését a politológus a rendészeti szervekre bizza.

(5) ha egyáltalán perspektivikus közelnézetbe tudja hozni, a politológust riadalommal tölti el, hogy vannak (legyenek/akadjanak) olyan állampolgárok, akik ösztönösen és aktívan rühellik a demokráciát. Részben, mert hagyománytiszteletből bálványozzák a rémuralmat, részben pedig, mert ősidők óta rászoktak a fegyverszerzetek fegyelmére: imádnak „nem gondolkozni”, és szeretik, ha parancsolgatnak nekik. Ezek –

(a) jó esetben mint odatévedt jövevények, nem tudják, hogy a demokrácia mi fán terem (nem is akarják), és mint izmos, de elenyésző kisebbség, csak a packázásig viszik: gyilkosságaikkal, pokolgépeikkel alimentálják a napisajtót

(b) rossz esetben nagyon is jól tudják, hogy a demokrácia mi fán terem, és használni is tudják; de az örök *reservatio mentalis* lelkiállapotában (bár rosszul palástolva igazi szándékaikat) nem átallják, hogy többségre vergődjenek; s ilyenkor, mint többség, az urnák lerohanásával alig várják, hogy álmuk teljesüljön. Allah nagy! Érvényesüljön hát a demokrácia (mely a Sátólól való) – megdöntik a demokrácia eszközeivel, és tort ülnek fölötte. Így jutott hatalomra Hitler, megnyergelve a demokratikus többséget; és kis híja így jutottak volna hatalomra Algériában a fundamentalisták, akik a mecsetek tetejéről ordibálták, hogy „a demokrácia az ateisták találmánya, s mint ilyen, Iblisztól való”. A demokrácia fellazulása váltig azzal a végveszellyel kacérkodik, hogy magára omlassa az államot; és/de a romok alól kászálódva, az *ameliorizmus* már csak láncokban tűnődhet afelől, hogy vajon a demokrácia nem a mindenkori „átmenet” nosztalgikus aranykora – két parancsuralom között...?

(6) végezetül, az eszmetörténet „gloriettjéből” a múltakra kitekintve *s sub specie aeternitatis* szólva. A politológus előszeretettel aggatja publicisztikájának szalagcímeire a zsidó-kereszténység virágfüzereit/rózsacsokrait. A történelem sommás ignorálásának és a *non-sequiturokhoz* való megható ragaszkodás e szellemében, Európa-szerte garmadával tökélték világra olyan politikai pártokat, amelyek mindegyike keresztézése a fából vaskarikának és az ötlábú borjúnak. Az ájtat-sváda, a bibliázás, a Korán-idézet ne vezessen félre senkit; a zsidó-kereszténység (ill az iszlám) minden, csak nem demokrácia. A közel-keleti vallástriász mindegyike és a demokrácia – két olyan tétel, amely eleve kölcsönösen kizárja egymást. Még nem talákoztam politológussal, aki ezt ne felejtette volna el.

Termeszek tanulsága

Nemcsak felülemelkedni lehet az „emberi intelligencia” fogalmán, lehet alásullyedni – lehet eltávolodni vagy eltekinteni tőle

ha sikerül fél percre látásmódunkban véghezvinni ezt a radikális *transzlatációt*, akkor kóválygó fejünkhöz kapunk, örvényleni-kavarogni kezd bennünk a ránk kondicionált, megszokott világkép, és felbátorodva felteszünk egy-két epés, vérig ingerlő, keserűen morfondírozó kérdést

– hátha se jogunk, se okunk nincs akkora lenéző megvetéssel emlegetni a természeteket; libertáriánus neveltetésünknel fogva kézlegyintéssel elintézni az olyan emberfogalmak szerint kasztrendszerű társadalmakat, amelyekben a szabad mozgásnak, a népakarat érvényesülésének semmi nyoma – megbélyegző értelemben odaförmedni rá és utálatunkkal mintegy tüntetve – hogy „igazi termitárium” – – – Hátha a természetvárok sokkalta nagyobb szerű végeredményét képviselik az arisztotelészi értelemben vett politikai alkotásnak, mint a mi emberi próbálkozásaink, akár a „király” vagy a „túrannosz” uralmára, az „arisztoszokéra”, oligarchiára, demokráciára (a népuralmak arisztotelészi, „jó” és „rossz” válfajaira), akár a modern alkotmányos abszolútizmus fából vaskarikájára gondolok

harmadfélezer éven át mi, politológusok törtük a fejünket, s elültük a fenekünket (míglen mind a kettő bele nem zsibbadt) – csak hogy a politikai alkotás legüdvösebb

modelljét kifundáljuk és megfogalmazzuk; de bizony a demokrácia/monarchia/diktatúra háromréteges csődtömegénél jobbat nem sikerült kisűntünk

– a legtöbb, amire vittük, s ami amúgy is, magától, természetes formában, mindennél, minden időben, minden társadalomban kialakult – az a maffia. Ezt sikerült kidolgoznunk, gyakorlatát és elméletét megfogalmazzunk, alapszabályait kodifikálunk és elég eredményesen megvalósítanunk

ahova nézünk, minden kontinensen tele vagyunk sikeres maffiákkal (filozófiai megalapozottságuk legalább olyan ősi, impozáns és labirintikus, mint a bikaviadalé: négy évezredre visszatekintő corpus, amilyen ősrög a *taurumakhia* tisztelete)

– igaz, ahova nézünk, még nagyobb számmal vannak „államok”, mintha „álladalom” és „államiság” a mi évezredes filozofálásunk gyümölcse és győzedelme volna; de a (tragikomikus) igazság az, hogy mind e sok *politeia* egy-egy szupermaffia csupán; olyasfajta szupermaffia, amely (a) öntörvényesítő, (b) önbeiktató, (c) önszentesítő, és (d) hatalmas számbeli többségénél fogva sikerrel terjeszti el a jó lelkiismeret pszichózisát – jöllehet (Plautusszal) csak annyival nagyobb *opprobriummentum*, mint a természetes és mindközönséges maffiák.*

Az sem igaz, hogy a kiterébélyesedő maffia már-már olyan, mint az „állam az államban”. Éppen fordítva: az államról lehetne azt mondani, hogy „állam az állam körül” – a magánmaffiáknak körétömörülve és mintegy benyelve/enkapszulálva azokat.

*

Nos, lényünk spinozai *conatusában* szálljunk „alá” (?) az emberi intelligenciáról alkotott elfogult elképzeléseinknek, és vigyük véghez szegényes és fantáziátlan, mert emberi, nagyon is emberi értelmünkben ezt a radikális transzlatációt

ha levetjük emberszférába tartozó és természetknél lyukas fagarast sem érő „uralmi” kategóriáinkat, s persze hátrahagyjuk csődre termelő politikai alkotásaink ócskapiacát, szegezzük a tükörben mellünknek a kérdést: nem vitték-e többre a természet...?! A természetnyelvek, amelyek zömmel (1) vakok; (2) oly puha testűek s oly sebezhetőek, hogy védekezésre képtelenek

a hangyász süntől a lajhárig, a majmoktól a gyíkokig-kígyókig egész sereg vadállat üldözi/kikaparja/eszi őket, és csemegéz belőlük. Mégis, feltalálták a cementvárépítést és a biológiaiilag génszerelt munkamegosztást

igaz, várépítő közhangyáik képtelenek a „boldogtalanság”, az „elidegenedés”, a „zúgolódhatnék”, a „lázadozhatnék” reflexeinek feltalálására, az ő intelligenciaregiókban Marx ugyanolyan fikció, mint a miénkben a vakság mint dimenzió; és az is igaz, várvédő katonahangyáik irgalmatlanul kivégzik a betolakodót, nem találták fel sem az iszlámot, sem a kereszténységet, és hogy odatartsák a „bal orcájukat” – ez a képlet reflexintegráljukból hiányzik

de feltalálták a természetnyelvet (dobolónyelven kommunikálnak), fel a természetnap-tárat (a vaksötétben, társadalmuk körforgásszerűen működik, s így a természetörténelem is a merev ismétlődések ritmusa)

léptékhelyesen szólva, építkezésük méreteiben közel jár ahhoz, mintha mi – Alpokot, Kordillerákat építenénk, csak hogy gigászi fortifikációink biztos védelmet nyújt-

* Nem véletlen, hogy *Magnum Latrocinium*nak (Mentől Nagyobb Latorságnak) neveztem az államot GOL-GEHLŐCHI című drámaciklusomban (*Életünk*, Szombathely, 1989). A szó eredete visszanyúlik a zsinatok előtörténetébe.

sanak száználmasan érzékeny és vérzékeny fajtánknak, még mielőtt ránk támadnak és befalnak gigászi ősellenségeink, a kikarmoló mongúzok, a kardnyelvű nagy armadillok, a gekkók, a tapirok

– a tetejébe vakvájataink, élelemtároló vermeink és visszavonuló öregbástyáink a magunk természetvárában (ha történetesen elménkkel természetbe rekedünk), mind e sok száz emeletes útvesztők a magunk politikai alkotásának a megtestesülése is: már nem a modell, hanem a kivitelezés egy az egyben. Mi a mi *politeiánkat* megépítettük együttal – s oly végleges jelleggel kidolgozva s oly egyértelmű fel-le-át-haránt-körül-és oldalt terelőkkel, hogy azokban természetnek eltévedni büntetlenül nem lehet – – –

*

– – – sose tévessen meg kései betoppánásunk – s igencsak kurta jelenésünk, eleddig ami volt, embertársaim, a Föld élősférájában; mert nem kell a spenceri jövendőlésre várunk, hogy „a rovarok világcorszaka következik”: *itt van már* időtlen idők óta, s mi csak afféle betolakodó társbérlok vagyunk a bolygón

s igaz ugyan, hogy a szellemi „nyitottságnak” is van határa; de éppen a gondolkozó az, akinek minden határon túl fel kell tágítania „nyitottságát” és elvégeznie azt a *radikális transzlatációt*, ami tiszteletbeli természetshangyává teszi – hogy a természet vak éberségével szimatoljon körül a roppant várban, miközben várvédő alakulatok rohángálnak el mellette csapókkal/csapókkal/dőfőkkel/nyesőkkel és ollózó agyarakkal: a természetkatonák kasztjából

– Íme itt állunk mi, *ember-animalkuluszok*, bűn-üres Végső Igazságainkkal, vérszomjas fundamentalizmusainkkal, véráztatta türelmetlenségünkkel, végzőzős fajgyűlöleteinkkel s teljes politikai alkotásképtelenségünkben, meddő intellektusunk csődjével – – – nos hát, mi vagyunk mi *ehhez képest* *ahhoz*, amit a természetshangyák kifundáltak – hogy kőből, cementből és kötőnyálból véderóművekké, várrá testesítették és *valóra váltották* a politikai alkotást...?!

– Lám, sem nem bizonyos, sem nem végérvényes, hogy mi ádámiták vagyunk a Földön a kefalizáció bekoronázó *speciese*... hátha a politikai alkotás „spanyolviaszát” mégsem mi találtuk fel, és azon túl is, sok minden egyebet, a nyállal kötő cementtől a természetes génszerelésig – hanem olyanok, akiket eddig nemhogy kutyába se, de hangyába se vettünk. Csak ne fitymáljuk olyan öntelten – ne nézzük le a termitáriumot.

Atombanditák kora

Holdvilágképű, nyájas vigyor ábrázolódik ki előttem, az elrettentő fegyverek egyensúlyának negyvenesztendős békéje

a vérfagyasztó „világbéke” – amikor az elrettentés oly hatékony volt, hogy a vezérkari réműlet önmegfélemlítésbe csapott át: értelmetlen az *overkill*, egyetlen atommozdulat, és megállíthatatlan a többször *túlirtás* – nincs annyi emberjóság, irtanivaló

negyven éven át világitott ránk ez a holdvilágképű torz vigyor, és mi „boldogok voltunk”

– de boldogok voltunk-e?!

oly mindegy ma már, hogy azok voltunk-e vagy sem: békében éltünk, a viszonylagos béke fészkeben, s jóllehet a világon permanenciát tartott a háború, megkapaszzkodhattunk a „világbéke” napról napra meg-megújuló szent reményében mindaddig, amíg egymásnak feszülten mozdulatlanul maradnak a szuperhatalmak

– ...ma?

az egyik „szuper” ezer puskaporos atomhordóra hullott; mindegyike – messze lógó kanóccával egyetemben – felrobbantható, eltéríthető/elrabolható, elvesztegethető, cinkusan áruba bocsátható (s ez már javában folyik)

olyan katasztrófák leselkednek ránk, amilyenekről – a „hidegháború” rémületes, rideg békéjében álmodni sem álmodtunk. Elkövetkezik a teljes létbizonytalanság; felvirrad a túsul ejtett országok, a kirablásra/megerőszakolásra/elhajlásra/erőszakos hit-térítésre hanyatt terített kontinensek végideje – az atombanditák kora

Zsigeri reakció

Minek nevezzem, mi is lenne a legjobban megközelítő, leglátványosabb, legábrázolatosabb epitheton? Mondjam azt, hogy lehangoló? visszariasztó? készítetés-agyonütő? inspirációromboló?

mert az – lehangoló/visszariasztó/lankasztó-petyhüszítő/elkedvetlenítő/ a kikiváncóztó a torkunkra fojtó/készítetés-agyonütő/inspirációromboló a *hoi polloi* látványa, az emberjóságé, amint milliószámra megmutatkozik annak a jószágnak, *ami*

annak a ragadozónak, *ami*

annak az ösztönlénynek, amelyben lépten-nyomon előfarkaskodik a hordaösztön a csordaember látványa, amely már-már amolyan „agyairtott” kutya (amilyenekkel a neurobiológiai laboratóriumokban találkozni), a „talamusz-állat”, amelynek mintha kortexe, felső reflexintegrálja nem is volna, s csak egyetlen argumentumot ismert, az emocionális érvet

az érzelmek sületlen nyelvét beszéli. A logika nyelve mintha más csillagszférában léteznék, amelyről sohasem hallott, s így beszéde, argumentatív kaffogása sem az „embernyelv”, aminek valaha ismertük, s amire a nyelv való volt, *aretéje* szerint

hol a horda összetartozásáról makog, hol a szentség eksztázisáról szól artikulatlan jubilusokban, ahogyan a jószág lélekelében tekeregve megnyilatkozik Közszemlére teszik körömmeresztő reflexeit, mihelyt a másnyelvűség valakiből, aki eladdig „embertársa” volt, hordaellenséget csinál; de ne higgyük, hogy az emberi jószág mivoltának nincs ennél alacsonyabb foka – mert van: amikor az *azonos nyelven beszélők* bevezetik a Nemzeti Sibolethet, ami két, farkasszemet néző, egymásra fenekedő csordára osztja a csürhedelmet, s míg ugyanazon az egy anyanyelven kígyót-békát kiáltoznak egymásra, már látják, már világosan kibontakozik a másikában az „ösellenség” körvonala estére már lövöldöznek egymásra, hajnalra már felperzselik egymás falvait

három-négyszázezer lelket számláló nyelvjárások/néptöredékek megyényi országot követelnek, államalkotásra képtelen félprimitívek önállóságot akarnak nyelvi-nemzeti önazonosságuk alapján, és feltalálják a fából puskaport, a vaskarikának-is-vizesnyolcas Fundamentalista Demokráciát.

Mintha égig érő új Babel tornya tetejére másztak volna fel a hordák, hogy Barom-állat Isteneikhez a nyelvek összezavarásáért fohászkojanak; a világ balkanizálásához, köszönik szépen, nem kérnek a mennyek Agyairtott Isteneitől segítséget, azzal világ-szerte, a hét földség véghatáráig maguk is elboldogulnak...

Nos, ez a látvány körös-körül, amely lehangoló/visszariasztó/készítetés-agyonütő/inspirációromboló az elmélődőnek, ha a látóhatáron körös-körül végigjártatja a szemét szóródó katángkórónak, fölöslegesnek, meghaladottnak/túlhaladottnak érzi magát

és észjárását mindenestül – itt az ideje (gondolhatja), itt az ideje, hogy ez az övé is, és minden racionalizmus elvermelje magát, és téli álmát aludja hibernáló hosszú századokra, amíg az emberbestia a vércsapolást valahára megelégteli, és újra feltalálja a posztmodernnek „újdonságát”, a józan ész

– mintha a demitologizáló, nyelvtisztító *fuornak* azt is sikerült volna szétrágnia – a „szabadság” fogalmát, a szót és a körvonalatlan ködölő tudatfoltot mögötte; semeddig se tart, és a „szabadságról” is kiderül, hogy lyukszó csupán, fogalma álság; s hogy mocsokos mítosza is csak arra jó, hogy az egymás csikaszába maró emberfarkacsordák borulatából előhívja a Nagy Demagógot, az Ál-Pszudót, a Milliomodik „Igaz” Messiást, aki de nagyon ért hozzá, és nem is kell nagyon tanulnia, hogyan kell felkapnia a hordaöszönök hullámtarajára, és a maga cezarizmusának becsúgyát gondosan takaragva – hogyan kell megnyergelnie és meglovagolnia a hordaszennvedélyek torlását.

Mindenki-gondolatolvasója

Nincs gyűlöletesebb, nincs lealázóbb, mint mikor esküdt ellenségeink jóslata beválik, és mi ott maradunk megszégyenülten, halálra gázolt ellenségeink átkával a fejünkön.

A második világháború végén a menekülő nyilasok ott hagyták a falakon plakátjaikat: végtelen tehervonatok viszik a magyart Keletre, a szerelvény utolsó kocsján a Kaszás... Csak legyintettünk az üres fenyegetésre: vártuk a „felszabadítókat”

megkaptuk a marhavagonokat s bennük a százezerszám Keletre hurcolt magyart most a kommunisták – minekelőtte kipottyantak legyen a hatalom nyergéből – megjósoltak egyet-mást. Hogy utánuk betódul az álkultúra minden szennye, a pornó, a szubkultúrák, a maharisik, a vallászagyalékok

megszégyenülten vesszük tudomásul: ihol van

a megemésztetlen miszticizmus, a szubkultúra, a fundamentalista vallászagyalék a hordák lelki tápláléka; a karvalykapitalizmus az elszerzett pártállamvagyonnal spekulál, és aki ezerszámra megmilliomosodik, az a néhai nomenklatura, az egykori apparatcsik; a züllött, elvtelen, lélektelen konjunktúralovag sátánra/istenre/boszorkányra/talizmánra/angyalra/táltosra/lámára/Krisnára/Sivára – arra esküszik, ami hoz a konyhára; a divatos profitért eladja az öreganyját, a piacon nincs vevő, aki egyúttal áru is ne volna, és ne lenne kapható...

A Gonosz gonosz Szentháromsága

...– A *harmadik* papírforma az, hogy Jézus Krisztus Harmadik El Nem Jövetelének világbotrányától a zsidó-kereszténység lórúgást kap, és lesántul. Az általános kiábrándultságban az immel-ámmal hívők, a fél- és negyedhívők tömegével hagyják ott egyházaikat. Az így keletkező vallásvákuumba betódul az iszlám. Könnyűszerrel foglalja el a kontinenseket egymás után; mohamedán hitre tér és síita/szunnita/váhábíta/izmailita lesz Európa, Amerika, majd Afrikának az a része, amely még nem az (talán Kína és Japán térsége marad az egyetlen, amely a judaeo-iszlám fertőzötével szemben immunisnak bizonyul).

Újabb ezer esztendő kell, hogy a kefalizáció törzsfjlődési elevenereje kiizadja, legyőzze és kiheverje az obskurantizmusnak ezt a második epidémiáját (úgy, ahogyan

arról Montherlant álmodozott); és majd, talán, a negyedik millenniumra – vélnénk – feltisztul a légkör. A Rudolf Otto-féle *sensus numinis* bedöglök ugyan, a vallásepidémiák letakarodnak a föld színéről, ez igaz, ennek jó esélye van, de „hátulütője” is, *Si Peu Que Rien*. Csak az, hogy fajtánk őseredeti agresszivitásának roppant rezervoárja érintetlenül „átmentve” – ott marad

ez a primordiális marcangolhatnék, a ragadozóösztönnek ez az agresszivitása nem nyugodhat bele abba, hogy „facér” maradjon: nem indulhat a tolerancia délibábja után, nem élhet a türelmi illúzió ábrándvilágában

ez az agressziórezervoár félő, hogy megleli majd a maga ideológiai edényeit, amelyek alakját fölveszi – meg, új, pseudo-racionális öntőformáit: az Ideát, amelynek ürügyné tovább folytathatja a mézárálás évszázadait.

...– Kasszandra-jóslatok...?! Az „üzenet” csak annyi, hogy a történelem – ahelyett, hogy a végére ért volna – most kezdődik csak igazán. Ez csak egy a lehetséges papírformák közül, nem játszom Nosztradamust, jómagam is a csapások elhárításáért imádkoznék, ha volna kihez; de Allahnál rossz helyen kereskedem. S hogy mindez mikor, hol, mi módon következik be, kérditek? Nos, Murphy Hármas Törvénye* erre is megadja a klasszikus feleletet

*

„A *harmadik* papírforma szerint” – azzal kezdtem. De mi a másik kettő?

Nos, van az is, másik kettő; de az *első kettő* szelídebb, lefogottabb; a bennük lévő baljóslatra hangfogót tettek – emerre nem. S ez a *harmadik*

amazoknak alig van – emennek van a legtöbb esélye a megvalósulásra; arra, hogy a történelmi „lehetségek”, az *in potentiam*-kísértetek közül ez vonuljon be a történelem *in actu* diadalkapuján, amely a történülés felé vezet. S hogy miért? Mondom, arra is megadja a klasszikus feleletet Murphy Hármas Törvénye (magam avattam Hármasággá, mert így lesz teljessé a történelemben munkáló Gonosz *gonosz* Szentháromsága), Murphy törvénye szerint:

(1) Ha a történelem Hármas Útjánál megállasz, és Hekaté lámpását magasra tartva háromfelé széttekintesz, hogy merre tarthat az események áradása, s te azt latolgatod, hogy a három lehetőség közül a torkodban dobogó sziveddel melyikbe vessed minden reményedet, akkor mérget vehetsz rá, gyermekem, hogy a lehető leggonoszabb az, amely bekövetkezik.

(2) Ha három *modus* közül választhatsz, hogy mi módon zúdul a nyakatokba, mérget vehetsz rá, gyermekem, hogy a kivált katasztrofális az, amelyre fel kell készülnöd ivadékaiddban.

(3) Ha három válságos időpont közül választhatsz, hogy mikor szakad rátok a baj, mérget vehetsz rá, gyermekem, hogy a lehető legrosszabbkor.

Gyakorlati, tapasztalati, jól bevált; soha történelmi sorsfordulat rá nem cáfolt, sőt inkább igazolta. Ez a Murphy Hármas Törvénye – a világban munkáló Gonosz *gonosz* Szentháromsága

a pesszimizmus viharedzett bajnoka legyen a talpán, a Kasszandra-jóslat gondolatát aki hogy elviselje... Szerencsére (én is jól adom a bankot: „szerencsére”) a fehér faj biológiai elszívargása/felszívódása és eltűnése következtében (melynek „jó” esélyeit Murphy *gonosz* Szentháromsága megint csak megerősíti) – mind e „bibliai” csapások sorozata igencsak elméleti

* Bad things come in threes

– lévén hogy a jóslatot megsínylő, a fehér faj tehetetlen kábaságát lakoló ivadékaink nem lesznek, sem olyan Utolsó Fehérnek maradó, aki lekortyanásunknak a történelem garatján tanúja lenne.

Oroszlánba ojtott antilop

...– hogy ne mindig csak bennünket, másképp gondolkozókat rakjanak máglyára –

mi volna, ha a változatosság kedvéért valahára *fordítva* rendeznék meg azt a szörnyen esedékes, szörnyűden kívánatos *autodafét*, úgy, hogy azokat a gonosz, gazember, égetni való *világvallásokat* hágtatná fel a máglyára, mindjé, ahány csak van

hogy sorra járassuk máglyáikat, alágyújhassunk a rőzsének, s úgy égjenek el a szemünk kacagó-láttára, hogy ne maradjon pernyéjük se...!”

– ez volt a vak remény. S ez – Montherlant kegyes megtévedése

ma már keserülhetjük a gyanút, hogy a vallások eltakarodására igencsak készületlen ez a mongolkóros emberiség; mert, lám, alighogy a *horrorvacui* első rémületéből magához térne, máris találna magának más gyermek ürügyet, fajnemesítést/fajtisztogatást – csak hogy tovább tépje-marja-öldösse egymást, s ugyanazzal a vérgőzös bestialitással, mintha a világvallások démona még mindig a nyakában ülne, hogy rajta nyargalvást újabb népirtásra ösztökélje.

Úgy látszik, biológikumunk belső működése már ilyen: egyszerre vagyunk az *oroszlánfalca* és az *antilopcsorda*

a szavannán kószáló antilopok ezreiben már szinte „velük született eszmévé” szervült a tudás, hogy „a Nagy Ragadozót el kell tartani”. Ez a szavanna törvénye

egy-két, futtában lelassuló, hátsó lábánál elkapott antilop hébe-hóba nem sok és/de nem nagy ár, hogy a többi életben maradjon, s hogy a nyíllövésnyire odébb békésen legelésző már észre se vegye, ne is tudjon róla: azon melegében eszik a társát, a meleg antilopvér az oroszlánkölyök száján kétféle csurog

zsigeri reakciókban „gondolkozunk”

egyszerre vagyunk a Ragadozó és a primordiális agresszivitásnak kitett konc: a préda és a *predator*; leglényegünk ez a *coincidentia oppositorum* – az oroszlánba ojtott antilop. Fajtánk e *predator*terheltségét magával hozta, melytől megválthatatlanul, nemünknek így élni rendeltetett

igazi fundementalizmusunk a ragadozás; s hogy másképp is lehetne – ez Montherlant arisztokratikus fintorgása volt:

még levethetjük s elhajthatjuk a világvallások ócska álarcait; de felásító oroszlán-szánkunkból kivillog az örök-egy rágószerkezet.

Mazochista emberiség

Ha a civilizáció a mazochizmus neurózisa, akkor az ember a civilizáció letaglózottja: a mazochista jószág

imádja megtizedelőit. A Hatalmas Zsarnokot, aki kitol vele; a zsarnokságot, amely még álmán is permanenciát tart

ha nincs, eljártssza komédiáit. Hollywoodi messzeségből, kívülről nézi a harmincmillió halott ráfizetését a film szélesvásznán, a fantom százmilliók előtt eljárja a sza-

badság fegyvertáncát – a börtönfegyvertelenség fegyvertáncát, a megtorlást, a kitörést... de ő maga nem kér belőle

visszaimádkozza megtizedelőit. A Hatalmas Zsarnokot, aki kitolt vele; a zsarnokság éjjel-nappal üzemelő kinszerszám- és besúgószolgálatát

elirigylí a Hatalmas Zsarnokot, és átéli, és azonosul vele abban, hogy neki bezzeg mindent szabad

aztán, hahogy az olvadásból hegyomlás lesz, jéghegykatedrálisok omlása, gépiesen örömujjong. Egy darabig. Nyakába szakad a demokrácia országos szerencsétlensége, unottan forgatja. Mihez kezdjen vele? Azaz nem kezd vele semmihez. Bezzeg a Zsarnok, az megforgatta: tudta, hogyan kell

utálkozva hallgatja a pártokra szakadt parlament kölcsönös és szertartásos gyalázkodásait – és „drágállja”. Régen minden egyszerűbb volt: mindenki tudta, ki kivel hányadán áll...

immár látja, „mi fán terem”, ami azon a fán, amire vágyott, úgy látszik, nem terem. A szájában meggyűlt nyálat messzire köpve, Peer Gynttel így szól:

– csak egy beszózott heringem volna...

pergeti a szabadság szürke örömujjongásait – telik-múlik napra-nap, és valami hiányzik. Nincs, aki dádázza. Kitekint a világ Bús Tengerére, és/de mintha mindig azt a hajót várná, árbocán a kalózlobogóval

unatkozik, mint a lányok a becsukott bordélyban, spaléták mögött. Szorongásos reménykedés, reménykedő szorongás. Unatkozik, valahogyan úgy, ahogyan Kavafisz nevezetes versében a barbárokra várók

a lebukó Nap vérszomjas zsarnok nélkül bukik le, hajója késik a látóhatáron:

megint elmaradt a megrohanás, asszonygyalázás, felnégyelés, csecsemőfejek falhoz ütingetése... Hiába várták a Normant, a Vikinget, a partra lépő Nagy Zsarnokot

hiába – a barbárokat

Odüsszeusz és az Ifjú Bunkó

Az Ifjú Bunkó, aki szemére hányja a roskatag, agg Odüsszeusznak ügyefogyottságát, szerencsétlenkedéseit, nevetséges úti vergődését. Lám – Polüphemosz barlangjában is hogy milyen gyáván viselkedett! Ahelyett, hogy tizenkettedmagával *bunkót* ragad, nekiesik, és agyonveri a félszemű óriást, hőshöz méltatlan cselhez folyamodik, és így is csak társai élete árán menekül...

– milyen igaz! milyen igaz! – dörmögi az aggastyán megadólag; és szégyenében mélyre horgasztott fejjel túri a rá záporozó feddő szavakat:

– Igen-igen! Szép kis hős voltál, Odüsszeusz, mondhatom! – hajtogatta az Ifjú Bunkó a magáét. – Ahelyett, hogy felragadtál volna egy bunkót, és barlangjában addig vered a nyavalyás Félszeműt, amíg agyon nem vered!...

Nem győzte ismételni dörgedelmét a hetvenkedő; míg végezetre a Fialat Bunkó – megvetése jeléül – Odüsszeusz lába elé köpött.

Odüsszeusz meg visszagondolt a Tengerrengető Poszeidón kolosszus fiára, a Küklopszra, akinek a mirmidón nemhogy a bokájáig, a nagylábuja körméig sem ért; és a *Bunkóval* való ügyes agyonverés fölöttébb leleményes gondolatára, csupa ránc szeme kráterének mélyen ülő mosolyával, a Fialat Bunkónak imígyen válaszolt:

– Hja. Barátom... Ha lett volna *Bunkó* csak egy is abban a barlangban, meghihesd, addig páholom az utálatos Félszemű Varangyot, amíg laposra nem verem. Csak hát épp az idétt, *Bunkó*, Polüphemoszt barlangjában egy se volt – – –